

สมรรถภาพของหัวหน้าหมวดวิชาตามการรับรู้ของตนเอง และครู
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กรุงเทพมหานคร

นายสมชาย สดับสร้อย

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-478-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015360

i10301483

THE COMPETENCIES OF HEADS OF DEPARTMENT
AS PERCEIVED BY THEMSELVES AND TEACHERS
IN LARGE SECONDARY SCHOOLS,
BANGKOK METROPOLIS

Mr. Somchai Sadubsroi

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Research
Graduate School
Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-478-7

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สมชาย สัตย์สร้อย : สมรรถภาพของหัวหน้าหมวดวิชา ตามการรับรู้ของตนเองและครูใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กรุงเทพมหานคร (THE COMPETENCIES OF HEADS OF
DEPARTMENT AS PERCEIVED BY THEMSELVES AND TEACHERS IN LARGE SECONDARY
SCHOOLS, BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : อ.ทริวัฒน์ ปิตยานนท์,
ผศ.นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, 155 หน้า 2532

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวประกอบของสมรรถภาพของหัวหน้าหมวดวิชาตามการรับรู้
ของตนเองและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ
ครู จำนวน 954 คน และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 512 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจ
การรับรู้เกี่ยวกับสมรรถภาพของหัวหน้าหมวดวิชาที่สร้างขึ้นเอง มีจำนวนข้อกระทงทั้งสิ้น 94 ข้อ การ
วิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละกลุ่มตัวอย่างได้คำนวณค่าตัวกลาง เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์
การกระจายของแต่ละตัวแปร และวิเคราะห์ตัวประกอบด้วยวิธีตัวประกอบอัลฟา และหมุนแกนตัวประกอบ
แบบออธogonal ด้วยวิธีแวนริแมกซ์

ข้อค้นพบมีดังนี้คือ

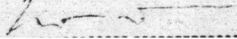
1. ตัวประกอบของสมรรถภาพของหัวหน้าหมวดวิชาตามการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชา
มี 5 ตัวประกอบ คือ ทักษะในการนิเทศและวางแผนดำเนินงานวิชาการ บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์
ประสบการณ์ในการสอน ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และเจตคติต่อวิชาชีพครู
2. ตัวประกอบของสมรรถภาพของหัวหน้าหมวดวิชาตามการรับรู้ของครูมี 5 ตัวประกอบ คือ
ทักษะในการนิเทศ และวางแผนดำเนินงานวิชาการ บุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ ประสบการณ์ในการ
สอน ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการวิจัยการศึกษา และเจตคติต่อวิชาชีพครู

ภาควิชา ..... ศึกษาศาสตร์

สาขาวิชา ..... ศึกษาศาสตร์

..... 2531

ลายมือชื่อนิสิต .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

วิทยานิพนธ์ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร

SOMCHAI SADUBSROI : THE COMPETENCIES OF HEADS OF DEPARTMENT AS PERCEIVED BY THEMSELVES AND TEACHERS IN LARGE SECONDARY SCHOOLS, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : TAWEEWAT PITAYANON, Ph.D., ASSI. PROF. NOPPONGS BUNYAJITRADULYA, 155 PP.

The purpose of this research was to study the competencies of heads of department as perceived by themselves and teachers in large secondary schools. Two groups of samples were used in this research. They were 954 teachers and 512 heads of department. The instrument employed in this research was an inventory obtaining the competencies of heads of department. The inventory consisted of 94 five-point rating scale items. The obtained data from each sample group were analyzed by using arithmetic mean, standard deviation, coefficient of variation. The factor analysis by the alpha factoring method and the varimax rotation of axis was also used for the data analysis.

The findings were as follow :

1. From the heads of department group, there were five factors dealt with the competencies of heads of department: skills in supervision and academic planning, personal attribute and human relations, experience in teaching, knowledge in curriculum and attitudes towards teaching profession.
2. From the teachers group, there were five factors dealt with the competencies of heads of department : skills in supervision and academic planning, personal attribute and human relations, experience in teaching, knowledge in curriculum and research education and attitudes towards teaching profession.

ภาควิชา ..... ศึกษาศาสตร์
 สาขาวิชา ..... ศึกษาศาสตร์
 ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติกร .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์อย่างดีจากอาจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์เนพนธ์ บุญจิตราดุลย์ ซึ่งได้ให้ความเอาใจใส่ ช่วยเหลือ แนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ ซึ่งได้ช่วยให้ผู้วิจัยทำงานสำเร็จลุล่วงลงได้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. วรณา ปุณณโชติ อาจารย์ ดร. ดิเรก ศรีสุขโข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนั่นจิตร์ สุคนธทรัพย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐนิภา คุปรัตน์ อาจารย์จันทร์มา รัตนัญญา และอาจารย์จรรยา มานิตกุล ที่กรุณาช่วยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสำรวจให้

ขอขอบพระคุณหัวหน้าหมวดวิชา และครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้ตอบแบบสำรวจให้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ให้กำลังใจ และช่วยเหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ม.ร.ว. วรณา สุขสวัสดิ์

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ที่สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้รับการศึกษา และให้กำลังใจในการเรียนตั้งแต่เล็กจนโต

สมชาย สดับสร้อย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความหมายของคำว่าสมรรถภาพ สมรรถภาพครู และสมรรถภาพของ หัวหน้าหมวดวิชา.....	11
หลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งและคุณสมบัติของหัวหน้าหมวดวิชา.....	14
หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชา.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36

บทที่

3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
	การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	48
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของหัวหน้าหมวดวิชา.....	62
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของครู.....	83
	เปรียบเทียบตัวประกอบของสมรรถภาพของหัวหน้าหมวดวิชา ตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง.....	102
5	สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	104
	ข้อค้นพบ.....	105
	อภิปรายผลการวิจัย.....	112
	ข้อเสนอแนะ.....	117
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	118
	บรรณานุกรม.....	119
	ภาคผนวก.....	130
	ประวัติผู้เขียน.....	155

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แจกแบบสำรวจไปและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง.....	50
2	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจของแต่ละกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	51
3	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ.....	52
4	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม วุฒิทางการศึกษา.....	53
5	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ประสบการณ์ในการสอน.....	54
6	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม หมวดวิชาที่ปฏิบัติงาน.....	55
7	จำนวนข้อกระทงในแต่ละด้านของแบบสำรวจสมรรถภาพ ของหัวหน้าหมวดวิชา.....	57
8	ตัวกลางเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์ การกระจายของตัวแปร 94 ตัวแปร ของหัวหน้าหมวดวิชา.....	63
9	น้ำหนักบัตวประกอบของตัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพของ หัวหน้าหมวดวิชาตามการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชา.....	73
10	ตัวประกอบที่ 1 ทักษะในการนิเทศและวางแผนดำเนินงาน วิชาการ.....	75
11	ตัวประกอบที่ 2 บุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์.....	78
12	ตัวประกอบที่ 3 ประสบการณ์ในการสอน.....	80
13	ตัวประกอบที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร.....	81
14	ตัวประกอบที่ 5 เจตคติต่อวิชาชั้นครู.....	82
15	ตัวกลางเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์ การกระจายของตัวแปร 94 ตัวแปร ของครู.....	83

ตารางที่

16	น้ำหนักบนตัวประกอบของตัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพของ หัวหน้าหมวดวิชาตามการรับรู้ของครู.....	93
17	ตัวประกอบที่ 1 ทักษะในการนิเทศ และวางแผนดำเนินงาน วิชาการ.....	95
18	ตัวประกอบที่ 2 บุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์.....	98
19	ตัวประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพในการสอน.....	100
20	ตัวประกอบที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และการวิจัย การศึกษา	101
21	ตัวประกอบที่ 5 เจตคติต่อวิชาชีพครู.....	102
22	ตัวประกอบที่พบตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างเรียงตามปริมาณความ แปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยตัวประกอบนั้น ๆ	103